

استاد کرم امرتسری

کرم امرتسری دا پورا ناں کرم دین تے تخلص کرم سی۔ آپ امرتسر دے اک راجپوت گھرانے وچ میاں فضل دین دے گھر پیدا ہوئے۔ آپ دا خاندان پشمینے تے ریشم دریائی کپڑے دی تجارت کرداسی۔ کرم ہوراں نے صرف مسجد وچ دینی تعلیم حاصل کیتی، آپ نے سید امیر علی (شاہی قاضی) دی شاگردی اختیار کر کے شعر و شاعری دا سلسلہ شروع کردتا۔ امرتسر دے نور شاہ جنتی سائیں دے تکیہ وچ کرم ہوراں دا شعری ذوق پروان چڑھیا۔ قیام پاکستان توں بعد لاہور آ کے آباد ہو گئے تے ایتھے اسی 12 جنوری 1959ء نوں 106 ورہیاں دی عمر وچ انتقال کیتا۔ اوہناں نے ساری حیاتی ویاہ نہیں کیتا۔

استاد کرم امرتسری دے شعر علامہ اقبالؒ بڑے ذوق شوق نال سن نے ہونڈے سن تے اوہ بابو کرم ہوراں نوں پنجابی دا غالب اکھدے سن پہلے اردو شاعری کردے سن پر آفاقی شعر دے کہن تے پنجابی شاعری شروع کیتی۔ کرم ہوراں دا پہلا مجموعہ کلام ”گلدستہ کرم“ 1927ء نوں شائع ہو یا سی۔ جس نوں بعد وچ اوہناں نے بھانجے میجر عبدالکریم ہوراں نے ”کرم پھلواڑی“ دے حوالے نال 1965ء وچ شائع کیتا۔ ایسے طرحاں اوہناں نے استاد کرم دی شاعری تے شخصیت اُتے اک سوہنی کتاب ”تکریم کرم“ 1987ء وچ شائع کیتی۔ استاد کرم نے زیادہ تربیت چومصرے (چوہر گے) لکھے۔ جیہناں وچ اوہناں نے اخلاق، تصوف، سرمستی، طنز، قومی رنگ دی شاعری کیتی۔ اوہناں دے کلام وچ بڑا سوز تے درد وی موجود اے۔

چوہرگے

نہیں سفر سامان درست کیتا کیہ کراں گا خاک وِج رُلیا میں
 جی چاہوندا اے پاڑ کے چھوک شاں تینوں کیہ کراں گا خالی پلِیا میں
 فرصت ہوندی تے کجھ بنا لیندا، تھوڑے وِج کیہ کردا بھلیا میں
 جد میں آیا تے کرَم اذان ہوئی ہوگئی نماز تے چلیا میں

زیر دار منصور نوں آکھیا میں سن لے گل ایہہ ہے سن لین والی
 کر دوں درس مسجد یا محراب منبر تیری گل نہیں سی دُنیا سن والی
 کاہنوں "سحق" چھپا کے رکھ دا میں نہ تے میں نہ دنیا ہے رہن والی
 کرَم منبر تے کس طرحاں آکھ دا میں جیڑی گل سی دار تے کسں والی

ایسے سخت سیاہ سن عمل میرے کہ میں ٹھوکران تھیں پائمال ہوندا
 پُرزے پُرزے کر چھڈ دے لوک مینوں جُدا جُدا میرا وال وال ہوندا
 پتھر برس دے وانگ منصور مینوں گریبان دامن میرا لال ہوندا
 جے نہ رب دی ذات رحیم ہوندی، کرَم ویکھدوں کیہ تیرا حال ہوندا

(کرَم پھلوڑی)